

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.411.001.02.2016
D/16/502

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/16/502 – Działania edukacyjne na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej w ruchu drogowym (w latach szkolnych 2014/2015 oraz 2015/2016)
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	1. Anna Huziej, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli numer 99432 z dnia 16 marca 2016 r. 2. Mariusz Kniat, doradca prawny, legitymacja służbowa nr 16625. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Publiczne Gimnazjum nr 1 w Żarach, ul. Staszica 16, 68-200 Żary, dalej <i>Gimnazjum lub Szkoła</i>
Kierownik jednostki kontrolowanej	Katarzyna Markowiak, Dyrektor Gimnazjum od dnia 1 września 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna¹

Szkoła w sposób prawidłowy podejmowała oraz realizowała działania edukacyjne i wychowawcze na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej w ruchu drogowym, w tym m.in. w zakresie kształtowania właściwych nawyków oraz nauczania zasad obowiązujących uczestników ruchu drogowego.

W szczególności wyposażono uczniów klas pierwszych w elementy odblaskowe oraz realizowano podstawę programową w zakresie zagadnień związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego. Treści związane z bezpieczeństwem przekazywano uczniom również na początku i końcu roku szkolnego i lekcji wychowawczych oraz w ramach festynów szkolnych i spotkań z przedstawicielami Straży Miejskiej i Policji.

Podkreślenia wymaga, że w kontrolowanym okresie nie doszło do zdarzeń z udziałem uczniów w ruchu drogowym.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nierzetelnej realizacji obowiązków w zakresie organizacji i dokumentowania wycieczek szkolnych.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania Szkoły związane z poprawą bezpieczeństwa osób nieletnich korzystających z dróg publicznych

Opis stanu
faktycznego

1.1. W latach szkolnych 2014/2015–2015/2016 liczba uczniów i oddziałów Gimnazjum wynosiła, odpowiednio: 269 (12 oddziałów) i 245 (11 oddziałów).

(dowód: akta kontroli str. 4)

Ulice znajdujące się w obwodzie Szkoły były od niej oddalone² od 150 m do 3.800 m. Droga do Szkoły uczniów (mieszkających w jej obwodzie) nie przekraczała określonej w art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³, a tym samym organ prowadzący – gmina Żary o statusie miejskim (dalej: *Gmina*) nie był zobowiązany do zapewnienia bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu.

(dowód: akta kontroli str. 5)

W okresie objętym kontrolą żaden z uczniów nie uczestniczył w kolizji lub wypadku w ruchu drogowym w drodze do/ze Szkoły oraz w czasie przebywania pod opieką Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 8-9)

1.2. Badanie ankietowe dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego przeprowadzone wśród uczniów wszystkich klas Gimnazjum⁴ wykazało m.in., że:

- 99 uczniów (tj. 55%) posiadało kartę rowerową, a spośród 28 uczniów, którzy wskazali, że dojeżdżają do Szkoły rowerem o ile mają taką możliwość, posiadanie karty rowerowej wskazało 17 (tj. 61%).

(dowód: akta kontroli str. 48-49)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśniła, że: *Nie sprawdzałam ilu uczniów posiada kartę rowerową, ponieważ uznałam, że uczeń kończący szkołę podstawową taką kartę posiada. Nie wiedziałam również, że są uczniowie, którzy dojeżdżają do szkoły rowerem mimo braku karty rowerowej. Zwrócę uwagę rodzicom na ten fakt poprzez wpis w dzienniku elektronicznym oraz na najbliższym zebraniu z rodzicami. Szkoła nie posiada warunków do przeprowadzenia szkolenia i egzaminu na kartę rowerową.*

Jednocześnie Pani Dyrektor zadeklarowała, że zorientuje się w jaki sposób uczniowie Gimnazjum mogliby odbyć szkolenie i zdać egzamin na kartę rowerową.

(dowód: akta kontroli str. 56-57)

W toku kontroli NIK, w dniu 18 kwietnia 2016 r., Pani Dyrektor zamieściła w dzienniku elektronicznym informację dla rodziców o możliwości uzyskania przez uczniów Gimnazjum karty rowerowej w szkole podstawowej, do której wcześniej uczęszczali. Jednocześnie Pani Dyrektor zaapelowała do rodziców o zwrócenie szczególnej uwagi na bezpieczeństwo dzieci w ruchu drogowym.

(dowód: akta kontroli str. 93)

² Obwód Szkoły został określony w uchwale numer V/19/99 Rady Miejskiej w Żarach z dnia 11 marca 1999 r. w sprawie założenia Publicznego Gimnazjum numer 1 w Żarach. Odległości szacunkowe ustalone na podstawie <https://www.google.pl/maps>.

³ Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, ze zm.

⁴ Ankiety wydano 245 uczniom, 180 uczniów wypełniło ankiety (anonimowo).

- najczęściej wskazywaną formą dotarcia do Szkoły (możliwy był wybór kilku form) było kolejno: pokonywanie drogi pieszo (57% wskazań), dowożenie (45% wskazań) oraz dojazd rowerem (16% wskazań),
- 58 uczniów (32%) wskazało, że idąc do Szkoły muszą przechodzić przez ulice i drogi o dużym natężeniu ruchu,
- 31 uczniów (17%) wskazało, że miejsca, w których przechodzą przez jezdnię nie mają wyznaczonych przejść dla pieszych, a 15 uczniów (8%) wskazało, że do Szkoły idzie poboczem z uwagi na brak chodnika,
- jako bezpieczną drogę do Szkoły oceniło 83% ankietowanych uczniów. Uczniowie wskazali następujące miejsca – w ich ocenie - szczególnie niebezpieczne ze względu na ruch drogowy⁵:

- ulica Zielonogórska, przejście dla pieszych (1,7% ankietowanych uczniów),
- rondo i przejście dla pieszych obok sklepu ALDI (2,8% ankietowanych uczniów),
- przejście dla pieszych naprzeciwko sklepu IGLAK (1,7% ankietowanych uczniów).

(dowód: akta kontroli str. 48-49)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśniła, że w jej ocenie nie są to miejsca szczególnie niebezpieczne jeżeli uczniowie korzystają z wyznaczonych przejść dla pieszych i przestrzegają podstawowych zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Pani Dyrektor nie wskazała innych miejsc szczególnie niebezpiecznych dla uczniów ze względu na ruch drogowy.

(dowód: akta kontroli str. 56-57)

W okresie od stycznia 2014 r. do 6 kwietnia 2016 r. Komenda Powiatowa Policji w Żarach odnotowała na ulicy Zielonogórskiej 19 kolizji drogowych z udziałem samych samochodów⁶ oraz jeden wypadek z udziałem pieszego (potrącenie) na przejściu dla pieszych na tej ulicy. Natomiast na przejściu dla pieszych naprzeciwko sklepu IGLAK nie odnotowano żadnych zdarzeń drogowych.

W ocenie Komendy Powiatowej Policji w Żarach organizacja, stan oraz oznakowanie infrastruktury drogowej w rejonie ulicy Zielonogórskiej i jej przyległych jest cyklicznie monitorowane i nie stwarza zagrożenia w ruchu drogowym dla uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 50-52)

Urząd Miejski w Żarach posiada dokumentację projektowo-kosztorysową przebudowy ulicy Zielonogórskiej wraz z infrastrukturą techniczną. Plany obejmują m.in. przebudowę ronda przy Pl. Konstytucji 3 Maja (okolice sklepu ALDI) oraz budowę ronda na skrzyżowaniu ulic: Zielonogórska, Drzymały, Ludowa (okolice sklepu IGLAK), modernizację chodników, wykonanie ścieżki rowerowej, nowej nawierzchni asfaltowej oraz oświetlenia drogowego.

Z uwagi na wysokie koszty (około 12 mln zł) realizacja ww. inwestycji⁷ będzie możliwa po uzyskaniu środków ze źródeł zewnętrznych.

(dowód: akta kontroli str. 93-96)

⁵ Miejsca wskazane w ankietach przez więcej niż jednego ucznia.

⁶ Były to następujące kolizje: nie ustąpienie pierwszeństwa przejazdu – 7 kolizji, najechanie na tych poprzedzającego pojazdu – 7 kolizji, wywórcenie się pojazdu – 2 kolizje, najechanie na lampę oświetleniową – 1 kolizja, nieprawidłowy skręt w prawo oraz nieprawidłowe wymijanie – po 1 kolizji.

⁷ Ul. Zielonogórska – 11.932,7 tys. zł; ul. Staszica – 4.395,6 tys. zł.

1.3. W latach szkolnych 2014/2015-2015/2016 Szkoła podjęła następujące działania w zakresie informowania uczniów o obowiązku posiadania elementów odblaskowych oraz zmierzające do wyposażenia uczniów w te elementy:

- a) zorganizowano spotkanie uczniów z funkcjonariuszem Policji, którego przedmiotem było poszanowanie norm prawnych oraz bezpieczeństwo w ruchu drogowym, w tym konieczność noszenia elementów odblaskowych,
- b) zorganizowano spotkanie uczniów z funkcjonariuszem Straży Miejskiej pt. *Jestem bezpiecznym użytkownikiem ruchu drogowego*, którego przedmiotem był m.in. obowiązek noszenia elementów odblaskowych przez dzieci i młodzież do 15. roku życia w trudnych warunkach pogodowych i o zmroku w terenie zabudowanym i niezabudowanym,
- c) przekazano uczniom elementy odblaskowe otrzymane ze Straży Miejskiej w Żarach.

Ww. działania podjęto w stosunku do uczniów klas pierwszych.

(dowód: akta kontroli str. 7)

Elementy odblaskowe były również rozdawane przez Policję i Straż Miejską w Żarach podczas akcji opisanych w obszarze trzecim niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 50-55)

1.4. Zarządzeniem dyrektora numer 2/2015 z dnia 5 stycznia 2015 r. wprowadzono Regulamin wycieczek szkolnych (dalej: *regulamin*). Regulamin ten obejmował m.in. następujące zagadnienia: zadania kierownika i opiekunów wycieczek, organizację i dokumentowanie wycieczek, obowiązki uczestników oraz zasady bezpieczeństwa i opieki nad uczniami w trakcie wycieczki.

(dowód: akta kontroli str. 10-25)

W latach szkolnych 2014/2015-2015/2016 uczniowie uczestniczyli w 16 wycieczkach zorganizowanych przez Szkołę⁸.

Analiza dokumentacji dziesięciu spośród 16 wycieczek (siedmiu krajowych i trzech zagranicznych) pod względem zgodności z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki⁹ (dalej: *rozporządzenie w sprawie wycieczek*) oraz postanowień regulaminu wykazała m.in., że:

- przedstawiciele ustawowi każdorazowo wyrażali zgodę na udział uczniów w wycieczce, co było zgodne z § 8 rozporządzenia w sprawie wycieczek,
- we wszystkich przypadkach sporządzono kartę wycieczki (zatwierdzoną przez Dyrektora Szkoły), zawierającą elementy wymagane przepisem § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wycieczek i zgodną ze wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia, przy czym w dwóch przypadkach brak było oświadczeń opiekunów wycieczek o zobowiązaniu się do przestrzegania przepisów dotyczących zasad bezpieczeństwa na wycieczkach i imprezach dla dzieci i młodzieży,

⁸ Rok szkolny 2014/2015 – 11 wycieczek (dziesięć krajowych i jedna zagarniczna); rok szkolny 2015/2016 (do dnia 30 marca) – pięć wycieczek (trzy krajowe i dwie zagarniczne).

⁹ Dz. U. Nr 135, poz. 1516, ze zm.

- organ sprawujący nadzór pedagogiczny oraz organ prowadzący Szkołę zostały zawiadomione o wycieczkach zagranicznych stosownie do § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wycieczek,
- we wszystkich przypadkach liczba opiekunów w stosunku do liczby uczniów spełniała wymogi określone w regulaminie,
- kierownicy wycieczek oraz opiekunowie uczniów spełniali wymogi określone w § 11 ust. 1 i § 14 rozporządzenia w sprawie wycieczek,
- uczestnicy wycieczek zagranicznych byli ubezpieczeni od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia, zgodnie z wymogiem określonym w § 15 rozporządzenia w sprawie wycieczek,
- do dokumentacji sześciu spośród dziewięciu, objętych badaniem wycieczek, zorganizowanych od dnia wejścia w życie regulaminu (6 stycznia 2015 r.) dołączono wszystkie dokumenty wymagane regulaminem.

Ustalono, że w trakcie żadnej ze zbadanych wycieczek nie doszło do wypadku z udziałem ich uczestników.

(dowód: akta kontroli str. 6, 10-29)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Badanie dokumentacji 10 wycieczek zorganizowanych dla uczniów w latach szkolnych 2014/2015-2015/2016 wykazało, że w przypadku czterech wycieczek¹⁰ (40%) brakowało niżej wymienionych dokumentów wymaganych przepisami rozporządzenia w sprawie wycieczek lub regulaminu:

- w przypadku dwóch wycieczek¹¹ wyznaczeni opiekunowie nie złożyli wymaganego przepisami rozporządzenia w sprawie wycieczek oświadczenia o zobowiązaniu się do przestrzegania zasad i bezpieczeństwa na wycieczkach i imprezach dla dzieci i młodzieży.

Kierownik ww. wycieczek¹² wyjaśnił, że wynikało to z przeoczenia.

(dowód: akta kontroli str. 26-31)

- w przypadku dwóch wycieczek¹³ brakowało oświadczeń rodziców o zapoznaniu się z regulaminem wycieczki, co było wymagane regulaminem - załącznik numer 6 (pisemne oświadczenie rodziców).

Kierownicy tych wycieczek, wyjaśnili, że przeoczyli fakt, iż rodzice złożyli oświadczenia o wyrażeniu zgody na udział dziecka w wycieczce na starych drukach, które nie zawierały klauzuli dotyczącej zapoznania się z regulaminem wycieczki.

(dowód: akta kontroli str. 26-29, 33)

- w przypadku dwóch wycieczek¹⁴ nie przedłożono Dyrektorowi zgłoszenia wycieczki wymaganego regulaminem (załącznik numer 2 – zgłoszenie wycieczki szkolnej).

Kierownicy ww. wycieczek wyjaśnili, że wynikało to z przeoczenia.

(dowód: akta kontroli str. 26-32)

¹⁰ Wycieczka do Wrocławia – 11.09.2014 r., wycieczka w Góry i Pogórze Kaczawskie – 24.09.2015 r., wycieczka do Ochli – 10.06.2015 r., wycieczka do Zartendorf – 12.06.2015 r.

¹¹ Wycieczka do Wrocławia oraz w Góry i Pogórze Kaczawskie.

¹² Zgodnie z § 4 ust. 6 pkt 1 regulaminu kierownik wycieczki przygotowuje kartę wycieczki z oświadczeniem kierownika i opiekunów.

¹³ Wycieczka do Ochli oraz w Góry i Pogórze Kaczawskie.

¹⁴ Wycieczka do Zartendorf oraz w Góry i Pogórze Kaczawskie.

Dyrektor Gimnazjum wyjaśniła, że nie zauważyła braku ww. dokumentów i podpisów przy zatwierdzaniu kart wycieczek. Jednocześnie zadeklarowała dołożenie wszelkich starań, aby dokumentacja zawierała wszystkie dokumenty i oświadczenia wymagane przepisami prawa i regulaminem wycieczek.

(dowód: akta kontroli str. 56-57)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Zdaniem NIK, Szkoła winna kontynuować działania mające na celu zwiększenie liczby uczniów posiadających kartę rowerową, a tym samym poprawę ich bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Ocena częściowa

W ocenie NIK podjęte przez Szkołę działania mające na celu wyposażenie uczniów klas pierwszych w elementy odbłaskowe oraz objęcie uczniów właściwą opieką w czasie wycieczek szkolnych, sprzyjały zapewnieniu bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie organizacji i dokumentowania wycieczek szkolnych świadczą o nie zawsze należyтым wykonywaniu obowiązków w tym zakresie.

2. Realizacja podstawy programowej w zakresie zagadnień związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego

Opis stanu
faktycznego

Zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa w ruchu drogowym zostały ujęte w następujących dokumentach wewnętrznych Gimnazjum:

- *Szkolny program wzmocnienia bezpieczeństwa* (w roku szkolnym 2015/2016 nazwa programu została zmieniona na *Bezpieczna szkoła*), którego celem było podniesienie poziomu bezpieczeństwa uczniów. Wśród celów szczegółowych programu wskazano m.in. kształtowanie umiejętności świadomego i odpowiedzialnego uczestnictwa w ruchu drogowym oraz poszerzanie wiedzy i umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Jednym z obszarów do objęcia działaniami w zakresie poprawy bezpieczeństwa w szkole było podnoszenie wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa komunikacyjnego i postępowania w trudnych sytuacjach,
- *Plany pracy*¹⁵, w których w obszarze bezpieczeństwo i higiena pracy ujęto zadania dotyczące podniesienia poziomu bezpieczeństwa uczniów. W ramach realizacji tego zadania przewidziano m.in. pogadanki z uczniami na temat bezpieczeństwa w szkole i poza nią (rok szkolny 2014/2015), podnoszenie wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa komunikacyjnego (rok szkolny 2015/2016).

(dowód: akta kontroli str. 63-76)

W celu realizacji założeń ww. programu i planów podejmowano m.in. następujące działania: przeprowadzano zajęcia wychowawcze na temat bezpieczeństwa w drodze do i ze szkoły, w ramach przedmiotu Edukacja dla bezpieczeństwa zapoznano uczniów z metodami udzielania pierwszej pomocy, w czasie festynu rodzinnego uczniowie zostali zapoznani z zasadami ruchu drogowego oraz wzięli udział w konkursie bezpieczeństwo ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 77-91)

Na podstawie dokumentacji pedagogicznej (dzienników lekcyjnych) dwóch klas: 3„B” i 3„D” (za lata szkolne 2013/2014-2015/2016) ustalono m.in., że:

¹⁵ Na rok szkolny 2014/2015 i 2015/2016.

- Szkoła realizowała treści dotyczące zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym wynikające z podstawy programowej określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (załącznik numer 4 pn. „Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego”)¹⁶,
- treści dotyczące zagadnień związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego realizowano w ramach: godziny wychowawczej (pogadanki oraz prezentacje multimedialne dotyczące bezpieczeństwa przed feriami i wakacjami), zajęć technicznych (znaki bezpieczeństwa i bezpieczeństwo w ruchu drogowym), języka angielskiego (bezpieczne wakacje, zasady, które ocalają życie) i edukacji dla bezpieczeństwa (istota udzielania pierwszej pomocy, łańcuch ratunkowy czy masz prawo go zerwać, postępowanie w różnych sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia),
- w ww. okresie na zajęcia dotyczące zagadnień związanych z bezpieczeństwem w ruchu drogowym w tych oddziałach przeznaczono łącznie 28 godzin lekcyjnych (w tym: oddział „B” - 15 godzin, oddział „D” - 13 godzin).

Ponadto na rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego przeprowadzano z uczniami klas I i II pogadanki na temat bezpieczeństwa w drodze do/ze szkoły.

W planie wynikowym¹⁷ przedmiotu Edukacja dla bezpieczeństwa na rok szkolny 2015/2016 przewidziano również zagadnienia dotyczące pierwszej pomocy w wypadku drogowym, które do czasu zakończenia kontroli nie zostały jeszcze zrealizowane.

(dowód: akta kontroli str. 58-62)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W ocenie NIK, Szkoła podejmując działania edukacyjne wobec uczniów – uczestników ruchu drogowego, realizowała zajęcia obejmujące istotne aspekty bezpieczeństwa w tym ruchu.

3. Udział Szkoły w akcjach edukujących i promujących bezpieczeństwo ruchu drogowego

Opis stanu
faktycznego

W latach szkolnych 2014/2015–2015/2016 Szkoła realizowała następujące działania edukacyjne i promujące bezpieczeństwo ruchu drogowego:

- a) przed feriami i wakacjami wychowawcy przeprowadzali w klasach pogadanki dotyczące bezpiecznych zachowań z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- b) w roku szkolnym 2014/2015 uczniowie klas I uczestniczyli w spotkaniu z funkcjonariuszem Policji, dotyczącym m.in. zagadnień bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- c) w dniu 22.03.2016 r. uczniowie klas I uczestniczyli w spotkaniu z funkcjonariuszem Straży Miejskiej nt. „Jestem bezpiecznym użytkownikiem ruchu drogowego”, które obejmowało m.in. takie zagadnienia jak:

¹⁶ Dz. U. poz. 977, ze zm.

¹⁷ Plan wynikowy to uporządkowany wykaz oczekiwanych wyników uczenia się ucznia – zawiera ich opis i podporządkowany tym efektom zakres materiału nauczania (źródło: <http://www.ceo.org.pl/pl/edukacja-prawna-i-obywatelska/news/ramowy-plan-nauczania-oraz-plany-wynikowe>).

- środki lokomocji jakimi nieletni najczęściej poruszają się po drodze oraz dokumenty uprawniające do kierowania nimi,
 - bezpieczne poruszanie się pieszego po drodze publicznej oraz bezpieczną jazdę ucznia rowerem, quadem, motorem i samochodem w charakterze pasażera,
 - potrzebę stosowania się przez kierowców i pieszych do przepisów prawa o ruchu drogowym oraz kulturalnego zachowania się na drogach dla bezpieczeństwa własnego i innych,
 - prawo do odmowy jazdy samochodem kierowanym przez osobę po spożyciu alkoholu lub środków psychotropowych,
- d) w roku szkolnym 2015/2016 przekazano uczniom i do biblioteki szkolnej, otrzymany od Straży Miejskiej, „Poradnik dla rowerzysty i motorowerzysty”.

Publikacja ta zawierała m.in. wykaz numerów alarmowych, informacje o wymaganym wyposażeniu roweru i motoroweru, wybrane przepisy ruchu drogowego, znaki drogowe oraz zasady udzielania pierwszej pomocy,

- e) w roku szkolnym 2014/2015 uczniowie Gimnazjum zajęli II miejsce w miejskim etapie Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym, a w roku szkolnym 2015/2016 uczniowie również będą uczestniczyli w miejskim etapie tego konkursu.

Celem tego turnieju jest m.in. działanie na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej, w szczególności poprzez popularyzowanie przepisów i zasad bezpiecznego poruszania się po drogach,

- f) corocznie w Szkole organizowano festyn inspiracji „Bo rodzina to jest siła”¹⁸, a jednym z jego elementów było *miasteczko rowerowe*, w ramach którego doskonalono technikę jazdy na rowerze w ruchu drogowym, omawiano stosowanie wybranych przepisów ruchu drogowego dotyczących pieszego i rowerzysty oraz analizowano zasady pierwszeństwa przejazdu zarówno wobec pieszych jak i kierujących pojazdami,
- g) w dniu 26 maja 2015 r. uczniowie klasy III a uczestniczyli w spotkaniu z funkcjonariuszem policji, w trakcie którego poruszano zagadnienie dotyczące sposobu przestrzegania zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

(dowód: akta kontroli str. 34-47, 53-55)

Dodatkowo uczniowie Gimnazjum mieli możliwość uczestniczenia w organizowanych przez Komendę Powiatową Policji w Żarach następujących działaniach edukacyjno-profilaktycznych na rzecz poprawy bezpieczeństwa uczniów:

- ✓ program „Bezpieczna droga do szkoły” (wrzesień – październik 2014 r. i 2015 r.) – ogólnopolska akcja profilaktyczno-edukacyjna, której celem jest m.in. nadzorowanie przez policjantów przestrzegania przepisów ruchu drogowego przez kierowców, pieszych i rowerzystów oraz informowanie dzieci i młodzieży o zagrożeniach związanych z poruszaniem się po drogach¹⁹.
- ✓ eliminacje powiatowe i wojewódzkie turnieju wiedzy o bezpieczeństwie w ruchu drogowym (przeprowadzono w okresie kwiecień-maj 2015 r. i zaplanowano na kwiecień-maj 2016 r.).

W czasie prowadzonych działań rozdawano uczniom elementy odbłaskowe.

¹⁸ 28 marca 2015 r. i 2 kwietnia 2016 r.

¹⁹ Źródło: <http://www.policja.pl/pol/aktualnosci/116089,quotBezpieczna-droga-do-szkoly-2015quot.html>

Ponadto planowane jest przeprowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych pn. „Kaski, paski i odblaski” (maj-czerwiec 2016 r.). Zamierzonym efektem tych działań jest bezwarunkowy nawyk używania biernych systemów bezpieczeństwa jakimi są kaski, pasy bezpieczeństwa oraz elementy odblaskowe.

(dowód: akta kontroli str. 50-52)

W pierwszym tygodniu roku szkolnego (2014/2015 i 2015/2016) udział w akcji „Bezpieczna droga do szkoły” wzięła również Straż Miejska w Żarach, której działania polegały m.in. na: zapewnieniu bezpiecznej drogi uczniów do szkoły, kontroli pod kątem oznakowania dróg oraz stanu technicznego znaków drogowych i urządzeń zabezpieczających w okolicy szkół i przedszkoli. Podczas akcji rozdawano gadżety z elementami odblaskowymi.

(dowód: akta kontroli str. 53-55)

Dyrektor Szkoły poinformowała również o planowanych kolejnych działaniach na rzecz bezpieczeństwa uczniów w ruchu drogowym, dotyczących m.in.

- ✓ włączania uczniów do udziału w kampaniach społecznych promujących bezpieczeństwo w ruchu drogowym,
- ✓ zintensyfikowania współpracy z Policją, władzami lokalnymi i innymi podmiotami działającymi w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- ✓ pogłębiania wiedzy i umiejętności nauczycieli w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia,
- ✓ wyposażenia Szkoły w pomoce dydaktyczne umożliwiające praktyczną realizację zadań z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 92)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W ocenie NIK, Szkoła aktywnie wykorzystwała możliwości uczestnictwa w akcjach edukacyjnych i promujących bezpieczeństwo ruchu drogowego, kształtując w ten sposób pożądane postawy uczniów.

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny i uwagę wynikającą z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁰, wnosi o organizowanie wycieczek szkolnych zgodnie z obowiązującymi wymogami oraz rzetelne prowadzenie dokumentacji dotyczącej organizacji wycieczek.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

²⁰ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi
i wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 28 kwietnia 2016 r.

Kontroler
Mariusz Kniat
Doradca prawny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Wicedyrektor
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis